

Orquestra Simfònica
Sant Cugat

CONCERT DE SANT JORDI

23 d'abril de 2018
21h

Simfònica
Sant Cugat

CANTATA DE RANDA
de Salvador Brotons

Ramon Llull

Teatre-Auditori Sant Cugat

MÚSICA CLÀSSICA

TEMPORADA
2017-2018

Compositors

Mozart	1756 - 1791
Beethoven	1770 - 1827
Rossini	1792 - 1868
Suppé	1819 - 1895
Strauss Jr	1825 - 1899
Strauss	1827 - 1870
Ponchielli	1834 - 1886
Txaikovski	1840 - 1893
Lamote	1872 - 1949
Toldrà	1895 - 1962
Rota	1911 - 1979
Benejam	1914 - 1968
Bernstein	1918 - 1990
Piazzolla	1921 - 1992
Oltra	1922 - 2015
Márquez	1950
Brotons	1959
Mercadante	1969
Cuacci	1973
Alcalde	1992

ELS MÚSICS

Primers Violins

Pere Bardagi Freixas
(concertino)
Oriol Capdevila Morro
Eva Panyella Callao
Joan Bosch Daniel
Ana Kovacevic
Beatriz Gutiérrez Castañón
Marta Escoz i Balaguer
Joaquín Peláez Aldana
Meritxell Tiana Alsina
Jaume Pueyo Sola
Geert Hendrik Krosenbrink

Segons Violins

Beatriz Lizarte Martín
Sara Ruiz Guerrero
Borja Peirón Martín
Meritxell Nicolau Teixidó
Eloi Ortells Segarra
Morelba Eduardo Muñoz
Alejandro Correa Rodríguez
Juan Carlos Mansilla Puebla
Pau Gomila Garriga

Violes

Albert Flores Freixanet
Cristina Romani Quinto
Lluís Martínez Martínez
Victor Mateo Nebot
Santiago Burgos i Tarrida
Albert Madero Delgado
Laura Jover Miñarro

Violoncels

Julià Borràs i Querol
Andrea Peiron Martín
Gemma Llorens Galbany
Sara Guri Casallachs
Albert Martín Flores
Marta Pons García

Contrabaixos

Carles Rambla Tió
R.Trent Hellerstein
Miroslaw Szaradowski (Mirek)

Flautes

Mayte Santos Pérez
Paula Sirvent Raga
Marc Farré Bassiner

Oboès

Enric Tudela Pallerola
Núria Moreno Tella
Berta Gasull Altisent

Clarinets

Toni Rocosa Girbau
Josep Mira i Olcina
Juan Pardo Fernández

Fagots

Albert Medina Perales
Carlos Martín Esteve

Trompes

Joan Camps Claveria
Pau Riedweg Canturri
Sebastià Rio Serracarabasa
Max Nelo Salgado Ricart

Trompetes

Josep Juan i Pomes
Momo Ko Furukawa
Ignasi Jimenez Alvarez

Trombons

Enric Mestre Gras
David Calvet Amaro
Joan Palació Serra

Tuba

Juan Rodriguez Poveda

Arpa

Teresa Espuny Pujol

Percussió

Enric Albiol Carreras
David Montoya Lasala
Aridane Martín Falcón
Eric Sánchez Hurtado

#7

CONCERT DE SANT JORDI

23 d'abril de 2018 - 21h

Orquestra Simfònica Sant Cugat

Maia Planas, soprano

Germán de la Riva, baríton

Neus Dalmau, narradora

Polifònica de Puig-reig. Dir.: Emmanuel Niubó
Cor de Cambra Sant Cugat. Dir.: Albert Santiago

Salvador Brotons, director convidat

Manuel Oltra: 'Alimara'

Joan Lamote de Grignon: 'Poema romàntic'

INTERMEDI

Salvador Brotons: 'Cantata de Randa'

Per a Soprano, Baríton, Narrador, Cor i orquestra simfònica

- I. Aquell temps
- II. La llegenda del llibertí
- III. Visions i conversió
- IV. Diàleg entre les tres religions
- V. La il·luminació de Randa
- VI. La croada
- VII. La crisi i la Inquisició
- VIII. Entre l'amor i la mort
- IX. Culte immemorial

Salvador Brotons

Finca Mas Solers, disseny d'Enric Sagnier a Sant Pere de Ribes
Manifestació del modernisme

Sobre les obres del concert...

En la música catalana del segle XX –i encara ara, ja en ple segle XXI– hi ha hagut –i hi ha– una actitud creativa al marge de les avantguardes i de les etiquetes. Aquesta actitud planta les seves arrels en el noucentisme, amb l'afany de l'obra ben feta, amb respecte pels canons clàssics amb major o menor llibertat segons el cas. De vegades hi ha una ignorància deliberada de les noves tendències i es concedeix major importància a una comunicació amb el públic que a un compromís estètic-temporal.

Les obres dels tres compositors que conformen aquest programa en són una bona mostra. Un cert academicisme –l'obra ben feta com a fita com dèiem suara– un vincle amb una idea –d'arrel noucentista, és clar– de mediterraneïtat, i fins i tot una volguda catalanitat en l'expressió. En aquest sentit Brotons manifestà en la presentació de la seva *Sinfonia núm. 3* (1999) que "aspirava que qui l'escoltés identifiqués el seu autor com a català".

L'Alimara, poema simfònic de **Manuel Oltra**, fou escrit el 1983 per a dues cobles i percussió. El mateix autor en realitzà una versió orquestral i posteriorment Jordi León la instrumentà per a banda. És una mostra d'això que dèiem de la mediterraneïtat, del noucentisme musical més enllà de la vigència d'aquest moviment, del noucentisme com a actitud creativa. Un cert programatisme en la composició ens porta a imaginar un escenari medieval, amb motius contrastants que desvetllen la imaginació de l'oient. Com sempre en Oltra, l'escriptura és pròpia d'un mestre, d'un músic que domina l'ofici, impecable.

El Poema romàntic de **Joan Lamote de Grignon** palesa tot això que anem dient alhora que presenta, com és característic en el seu autor, un volgut vincle amb el romanticisme. El compositor va ser un wagnerià apassionat –fins i tot posà el nom del seu heroi musical, Ricard, al seu fill, també compositor destacable– i això és perceptible en el seu estil, una mena de síntesi entre modernisme i noucentisme, entre wagnerianisme i neoclassicisme, tot plegat, però, molt personal. Poema romàntic, per a bariton i orquestra en la seva versió original, ha estat objecte recentment d'una revisió i d'una acurada edició a càrrec de Carles Gumí.

La Cantata de Randa és una composició molt recent de **Salvador Brotons** per a narrador, soprano, bariton, cor mixt i orquestra –també hi ha versió per a banda– escrita per commemorar els set-cents anys de la mort de Ramon Llull. Basada en un llibret de Neus Dalmau que és un recorregut per la vida i obra de Llull inclosos textos d'altres autors com Joan Alcover– la música incorpora melodies del temps de Llull –i altres com el Cant de la Sibila i algunes melodies populars, també altres procedents del Llibre vermell– i així adquireix un marcat caràcter medieval.

Josep Pasqual

Estrena de '*Cantata de Randa*' al Palau de la Música - 28 de gener de 2017
Fotografia: Antoni Bofill

Salvador Brotons

Director

Nascut a Barcelona, Salvador Brotons és un compositor i director d'orquestra molt estimat. Titular de la Banda Municipal de Barcelona, va estudiar flauta, composició i direcció d'orquestra amb A. Ros Marbà, X. Montsalvatge i M. Oltra.

Després d'alguns anys com a primer flauta a l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu i de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, va escriure la seva primera simfonia, que li va suposar el Premi Ciutat de Barcelona. Ha estat titular de l'Orquestra Simfònica del Vallès, i com a director ha desenvolupat una tasca important als Estats Units (Portland, Florida, Oregon, Columbia i Louisiana, entre d'altres) i a Europa (Orquestra de la Ràdio de Praga, Orquestra del Liceu, OBC, RTVE, JONDE i Orquestra de Mallorca, entre d'altres).

Entre altres guardons importants, ha rebut el premi Southeastern Composers League (1986) per la *Sinfonietta da Camera*, el premi de composició per a flauta de la Universitat de Madison (1987) per la *Suite de flautes* i el Premi Reina Sofia de composició musical (1991) per l'obra *Virtus*. Les seves composicions tenen un llenguatge propi, ple de sensualitat, energia i optimismo. Brotons té una obra que apel·la directament a l'oient i és, sens dubte, un músic integral.

www.salvadorbrotons.org

Maia Planas

Soprano

Neix a Palma. Comença els seus estudis de cant conduïda per Marisa Roca. Continua la seva formació amb la mezzosoprano Sylvia Corbacho. Cursa estudis superiors de cant a la Hochschule für Musik Köln a Alemanya amb Edda Moser i Arthur Janzen. Ha treballat tècnica i interpretació amb Dolores Aldea, Enedina Lloris, Josep Miquel Ribot, Amelia Felle i Francesca Roig, entre d'altres.

Intervé en diverses produccions d'òpera a sarsuela del Teatre Principal de Palma, com *La Cenerentola*, *Orfeo ed Euridice*, *Lakme*, *Carmen*, *Doña Francisquita*, *Turandot*, *Rigoletto* i *I Paglacci*. Ha realitzat recitals arreu del país, Espanya, França, Jordània i Nova York.

Entre les seves actuacions cal destacar el *Lobgesang* de Mendelssohn a l'Auditorium de Palma de Mallorca, el *Magnificat* de Bach al Palau de la Música Catalana de Barcelona, la *Novena Simfonia* de Beethoven al Teatre Grec de Barcelona, així com el *Messiah* de Händel a Saint André (França) i a la Basílica de Sta. Maria del Mar de Barcelona.

Fou membre del grup vocal de la "Junge Kammeroper Köln" a Alemanya.

Germán de la Riva

Baríton

Nascut a Barcelona, començà els seus estudis musicals a l'escolania de Montserrat i els continuà al conservatori de Barcelona.

Estudià cant amb el mestre Jordi Albareda, amb la Degana de la Facultat vocal de la Universitat Musical Nacional de Sofia, la Sra. Mila Diulguérova, amb el mestre Kurt Widmer, de l'escola cantorum de Bassel, i últimament amb la soprano Marta Matheu.

Forma part del Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana des de l'any 2000, amb qui ha fet de solista en nombroses ocasions. És component de l'octet de música antiga "De Canendi Elegancia", del quartet d'homes a capella "The minstrels", del trio especialitzat en musicals "Fool of Music", del quartet especialitzat en Barbershop "Metropolitan Union" i del quintet especialitzat en música moderna a capella "Kundala". També és el "Chantre" principal de la catedral de Barcelona.

El seu repertori solístic va des de la cançó antiga fins als musicals moderns (Jean Veljeant d' "Els Miserables", Osman de "Mar i cel"), passant per l'oratori (Rèquiem de Mozart, "Carmena Burana" de Carl Orff), el lied ("Winterreise" de Schubert) o l'òpera ("Elisir d'amore" de G. Donizetti, Dido i Enees de Henry Purcell).

Neus Dalmau

Narradora

Artista i activista cultural. Neix a Barcelona l'any 1960. Estudia a l'Escola Massana tècniques pictòriques i pintura al fresc i s'interessa ben aviat per la interdisciplina artística en la línia de Vassily Kandinsky. Estudia tècniques de veu amb Rafael Subirachs i filosofia lul·liana a la Fundació Randa, amb Lluís Maria Xirinachs.

Experimenta els lligams entre poesia, música i pintura amb Enric Casasses. Divulgadora de l'obra de Ramon Llull i Jacint Verdaguer, professora de pintura, història de l'art i art-teràpia, fundadora, presideix i dirigeix l'associació cultural sense ànim de lucre L.E.A.D. (Laboratori d'Expressions Artístiques i Desenvolupament) amb l'objectiu de promoure les arts en tots els seus aspectes, fent atenció especial a qui més les necessita. Fruit d'aquesta necessitat neix la "Cantata de Randa" que va ser, de bon principi, una gran simfonia de colors.

Polifònica de Puig-reig

La Polifònica de Puig-reig va ser fundada l'any 1968 amb el nom de Coral Joventut Sardanista, en el si de la colla sardanista del mateix nom. El 1987 va adoptar el nom actual.

Desenvolupa una intensa activitat a Catalunya, i també ha actuat a la majoria de països europeus, inclosos Rússia i Islàndia, així com Israel, Mèxic, Filipines, Veneçuela, Estats Units, Canadà, Singapur, Malàisia, Colòmbia, Equador, Perú i Cuba. A l'Argentina i Xile, la Polifònica va acompanyar el President de la Generalitat de Catalunya en viatge oficial.

Des de 1969 fins a 2015 va ser el director de la Polifònica de Puig-reig el mestre Ramon Noguera. A partir d'aquell moment en va assumir la batuta el seu estret col·laborador durant 38 anys, el fins aleshores subdirector i pianista Josep Maria Conangla, i ara director principal. Actualment, l'Emmanuel Niubò fa les funcions de director musical.

El repertori de la formació berguedana, ampli i variat, inclou totes les èpoques i estils. Cal destacar obres com *El Messies* de G.F. Händel, *La Creació* de J. Haydn, el *Rèquiem* i la

Missa de la Coronació de W.A. Mozart, la *Novena Simfonia* i la *Missa Solemnis* de L.V. Beethoven, *Elias* de F. Mendelssohn, la *Vuitena Simfonia* de G. Mahler, *El Pessebre* de P. Casals i *La Cantata de la Terra* de J. A. Amargós i text de J. Puig. Una menció a part mereixen les òperes *Fidelio* de L.V. Beethoven, *Aida* i *Nabucco* de G. Verdi, *Rienzi* de R. Wagner, *Tosca* i *Turandot* de G. Puccini, *Tassarba* d'E. Morera i *Cristóbal Colón* de L. Balada, moltes d'elles representades juntament amb el Cor del Gran Teatre del Liceu.

La Polifònica ha col·laborat, entre altres, amb les Orquestres de Cambra de l'Empordà i de Cervera, les orquestres Simfònica del Vallès, de les Balears, del Gran Teatre del Liceu i l'OBC. En la interpretació de grans obres ha estat dirigida també pels mestres Manuel Cabero, Albert Argudo, Josep Pons, Franz-Paul Decker, Edmon Colomer, Trevor Pinnok, Lawrence Foster, Salvador Mas, Salvador Brotons, Giuliano Carella, Nello Santi, Eiji Oue i Pablo González, entre molts d'altres.

L'any 1993, amb motiu del seu 25è aniversari, li va ser atorgada la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

www.polifonica.cat

Cor de Cambra Sant Cugat

De recent creació, el Cor de Cambra Sant Cugat reuneix un grup de cantaires amb una contrastada experiència en el cant coral i units pel desig de fer música amb la màxima qualitat i rigor. Els seus membres han compartit altres experiències corals molt enriquidores. A partir d'aquestes vivències artístiques, el Cor de Cambra Sant Cugat vol aportar un espai de creixement musical i humà als seus membres, treballant per projectes i amb les aportacions de diversos directors convidats.

S'ha presentat en concert a Sant Cugat del Vallès i al Cicle Coral de Sant Feliu de Llobregat. La passada Setmana Santa va oferir el concert inaugural del Cicle de Música Sacra de Cardona, en què va interpretar la *Messe de Requiem en ré mineur* (Missa de Rèquiem en re menor) de Fauré. Ha participat també al Cicle de Cantates Solidàries de Badalona, en què va interpretar la cantata *Ein feste Burg ist unser Gott* (El nostre Déu és un sòlid castell).

www.cordecambrasantcugat.cat

CANTATA DE RANDA

Salvador Brotons opus 135

A partir d'un llibret de Neus Dalmau que recull el temps històric, **la vida i l'obra de Ramon Llull**.
Obra escrita per commemorar els set-cents anys de la seva mort.

CANTATA DE RANDA

Un projecte de Salvador Brotons i Neus Dalmau impulsat pel L.E.A.D. (Laboratori d'Expressions Artístiques i Desenvolupament)

Vaig iniciar la composició de la Cantata de Randa, a partir d'un llibret de Neus Dalmau, l'estiu del 2015. Ens vam trobar amb el repte de compondre una obra simfonicocoral que abastés l'extensa obra del pare de la nostra literatura, la seva intensa i llarga vida i el seu interessantíssim temps. Planificar la composició no fou gens fàcil, tant per la confecció del llibret com per tot el treball de recerca de melodies de l'època (sefardites, sarraïnes, cristianes, trobadoresques, cant gregorià, etc.). Volia que l'obra tingués un aire medieval, que fos una cantata diferent de les que havia escrit abans, i que escoltant la cantata també ens situéssim en el temps de Llull, els seus nombrosos viatges pel Mediterrani i Europa. L'obra té una durada de 42 minuts i s'interpreta d'una tirada sense interrupció. Tot seguint la vida i l'obra de Llull, **hem dividit la cantata en 9 parts:**

1- Aquell temps.

Permet situar-nos en el context històric, al bell mig de l'edat mitjana, vist des de la Corona d'Aragó. Cants litúrgics, melodies occitanes trobadoresques sonen damunt els textos recitats. Neix Ramon Llull.

2- La llegenda del llibertí.

Reprodueix el jove Llull cortesà. Un home inquiet, juvenívol, perseguint una dona a cavall enfront de l'església de Santa Eulària a Palma i la seva decepció en els desitjos carnals.

3- Visions i conversió.

Llull té cinc visions aterridores de Jesucrist crucificat. La soprano solista i després el bariton solista canten un emotiu Stabat Mater damunt un text del mateix Llull. Aquestes visions capgiren la seva vida i pren el compromís de lliurar la seva ànima a Déu.

4- Diàleg entre les tres religions.

Escriu el Llibre de contemplació i el Llibre del gentil i els tres savis, en què un sarraí, un jueu i un cristià exposen l'essència de les seves creences a un jove innocent que descobreix les tres fes. S'hi utilitzen melodies ètniques per a cada personatge (àrab, jueva i cristiana per als savis i catalana per al gentil)

5- La il·luminació de Randa.

En el veritable cor de la cantata, Ramon es retira a la muntanya de Randa a meditar i escriure. És una part en la qual predomina el cor amb una música sublim. Ramon crea la seva Ars Magna.

6- La croada.

En aquesta secció tornem al temps històric. Les Vespres Sicilianes i el setge de Girona amb la plaga de les mosques per guanyar la croada. Llull escriu el Llibre d'Amic e Amat, potser el seu llibre més conegut.

7- La crisi i la Inquisició.

Viatjant infatigablement, Ramon rep dures crítiques i entra en una profunda crisi. És la tria entre l'ànima i l'obra. Les dones del cor l'ataquen amb comentaris agressius. Llull sent la melodia gregoriana del Veni Creator Spiritus, i demana a l'Esperit Sant que l'ajudi. La Inquisició tortura amics de Ramon i intel·lectuals de l'època.

8- Entre l'amor i la mort.

"Pensava l'amic en la mort i hagué gran por", escriu Llull. La soprano canta El cant de la Silbil·la i el bariton implora a Déu el reconeixement de la seva Ars Magna. Llull s'adona que el seu somni no es farà realitat en vida.

9- Culte immemorial.

És un gran cant d'amor basat en el Cant de Ramon i fragments del Llibre d'Amic e Amat en què la música descriu la grandesa i transcendència de Llull mitjançant escrits amorosos propis.

INTRODUCCIÓ

No ha estat fàcil fer un exercici de síntesi d'un temps, una vida i una obra com el que ens hem proposat. El repte era gran, el coneixement xic, però l'aproximació certament amorosa. Amb aquest delit, i des d'un punt de vista exclusivament artístic ens hem permès tota llicència i hem construït alhora text i música fent pinzellades amb textos de Llull, d'altres poetes, com Joan Alcover, i de poetes anònims del que es defineix com "lo lul·lià", la gran deixa i influència del mestre. També textos propis. Aquesta obra s'ha creat d'una manera orgànica, molt viva i ha anat sorgint com a fruit de lectures, de converses amb especialistes i d'un fervorós diàleg entre compositor i llibretista. La Cantata de Randa pretén aproximar a tothom la figura de Ramon Llull i al temps de màxim la esplendor del nostre país.

Neus Dalmau i Corominas

La Cantata de Randa va ser estrenada a l'Auditori de Manacor el 21 de gener de 2017.

PARTS DE L'OBRA

1. Aquell temps

Narradora:

Som al bell mig de l'edat mitjana. L'Església i l'aristocràcia feudal senyoregen. La idea de Déu és omnipresent. Els regnes cristians conquisten les terres musulmanes de la península Ibèrica i malden per reviscolar les croades.

La nostra terra està immersa en una cultura que exalta els ideals de la noblesa occitano-catalana: la generositat, les bones maneres, les cançons i l'amor cortès.

Aquella esplendor poètica, material i espiritual, comparable al que havia lluit a Al-Àndalus quasi tres-cents anys enrere, genera gran simpatia.

Vora els poetes trobadors, però entre les classes menestrals, prediquen els anome-

nats bons homes, els cristians càtars, ideals d'austeritat davant els abusos de l'Església.

Cor:

Quin bes, el meu, més amorós!

Narradora:

Aquella concepció del món desapareix per mor del Papa i del rei francès, que amb mig milió de soldats aniquilen cruelment l'heretgia.

En aquest punt, a mitjan segle XIII, entre les llums i ombres de la convivència de cristians, jueus i musulmans i la prohibició dels que fugien de la matança, comença la nostra literatura.

Quasi vint anys després de la batalla de Muret, que frena l'expansió catalana cap al Nord, neix a Mallorca, recentment conquerida per Jaume I, Ramon Llull.

Pròsperes rutes comercials s'agleven formant ciutats. S'alcen les primeres catedrals, es construeixen les primeres universitats... I una gran revolució espiritual batega: la llibertat essencial de l'ànima.

Ramon fa poemes amorosos a la manera dels trobadors.

2. La llegenda del llibertí

Narradora:

Al seu bell racó de món, en territori fronterer, el jove Ramon gaudeix dels privilegis de la casta dominant i els seus excessos són lle-gendaris.

La veu popular el fa entrar a cavall a l'església de Santa Eulària perseguint una dona hermosa.

Ramon:

Jo he estat un home casat, he tingut fills; era bastant ric, lasciu i mundà.

Cor:

Ramon, Ramon, el teu amor és plor i sepulcre, sepulcre i plor, sepulcre i plor, el teu amor és plor i sepulcre. Sepulcre, el teu amor és plor i sepulcre.

Narradora:

Un jorn, per guarir-lo de sa passió insensata, li diu la bella dama: Ramon..., mira'm al pit.

Cor:

Horror!

Narradora:

I mostra la ferida que la podreix i mata. Baf de sepulcre olora lo foll amant... i esclata en llum son esperit.*
* Joan Alcover

Ramon:

Cridava l'Amat son amic i ell li responia dient:

Bariton solista:

què et plau amat qui ets ulls de mos ulls i pensaments de mos pensaments i compliment de mos compliments i amor de mes amors i encara començament de mos començaments.

3. Visions i conversió

Narradora:

A l'edat de trenta anys es produeixen uns fets colpidors. Té cinc visions aterridores de Jesucrist crucificat.

Soprano solista:

Quan dreçaren la creu — e mon fill penjar vi en aquell punt un gran — colp en mon cor senti de tan gran dolor — que en poc no'n morí i lo sang i suor — que d'aquell cos eixí regà lo paviment — per què jo doncs n'haguí i besí-lo molt car — mes per ço no's parti l'ira ni la dolor — ans tota m'estremí quant senti aquella sang — que déu volc pendre en mi.

Bariton solista:

Dementre que mon fill — penjava enaixí cascú lo deshonorà — i cascú l'escarní

Bariton i soprano:

i mon fill callava — i el cap tenia enclí i al peu de la creu — sant Joan era amb mi.

Bariton solista:

Dementre Jesucrist — en la creu pendia en alts crits cridava — que gran set havia car tota la humiditat — de son cos eixia en sang i en suor.

Soprano i bariton:

I per vilania beuratge molt amarg — que a set no valia de sutja i de fel — vinagre hom metia en la sua boca — que mal no deia boca dolça d'amor — i qui no mentia. Ah llassa marrida — i com tanta aigua sia que és ço que mon fill — qui tant la volia no'n pogué gens haver — puix creada l'havia? Trista só car no — li'n poguí dar aquell dia! Cridava lo senyor — qui moria en la crots a lo seu pare Déu — i gitava sanglots per angoixa de mort — que sofria per tots: Oh sant pare mon Déu — vós qui tan lleial sots.

Narradora:

Aquelles visions capgiren el seu món i les entén com una crida. Pren el compromís de lliurar a Déu la seva ànima i fins a la seva vida.

Ramon:

Entre la vinya i el fonollar amor m'ha pres, Déu em fa amar, i entre sospirs i plors estar.

Qui vol veure home on cap més de traïció i de falsia i de viltat que en altre vengà veure mi: car jo sóc tot ple i farcit de falliments per ço car en mon cor han més habitat cogitacions de coses finides que de Vós qui sou cosa infinida.

Narradora:

Comença llavors una aventura de misticisme, de penitència i de viatges a la recerca dels coneixements necessaris per a dur a terme el seu ardent objectiu: convertir els infidels amb demostracions i raonaments; i, per fer-ho, es proposa escriure un llibre, el millor llibre del món.

Com una explosió intel·lectual, escriu el Llibre de contemplació, una enciclopèdia imensa de quasi un milió de paraules. I aquelles creus d'agonia es transformen en arbres plens a vessar dels fruits del seu pensament.

Elabora un joc de fórmules senzilles per instruir els frares de l'escola de llengües orientals, que funda a Miramar amb el suport de Jaume II.

4. Diàleg entre les tres religions

Narradora:

A El llibre del gentil i els tres savis, trobem l'amable perfum d'aquella acadèmia.

Ramon:

... Aquell gentil no tenia coneixença de Déu ni creia en resurrecció ni après sa mort no creia que fos cap cosa... S'esdevingué que de mentre que el gentil anava per aquell camí, tres savis es trobaren a l'ixent d'una ciutat. L'un era jueu, l'altre sarraí, i l'altre era cristià, i arribaren en un bell prat on hi havia una font i una dona bellíssima, la dama intel·ligència, que els hi diu:

Soprano solista:

... per la coneixença d'aquest arbre pot hom consolar los desconsolats..... e ve hom a perdurable repòs.

Narradora:

I els tres savis es quedaren sota els arbres a contemplar aquells fruits plens de significats que la dama intel·ligència els hi havia mostrat.

Jueu:

Nós creiem en l'adveniment de Messies, que vindrà a deslliurar de captivitat lo poble dels jueus, i serà profeta i missatge de Déu... una ciència hi ha entre nosaltres, que és anomenada Talmud.

Sarraí:

Creure en un Déu; creador. I és un en totes maneres, perquè en ell no hi ha trinitat ni pluralitat... la saviesa de Déu volgué il·luminar Mafumet... que sabé revelar l'Alcorà... en el paradís tindrà hom bells palaus i belles cambres que seran d'or, d'argent i de pedres precioses...

Cristià:

A demostrar que trinitat és en Déu... això és, a saber: Pare, Fill, Sant Esperit. En la glòria veuràs la manera segons la qual lo Fill de Déu ha presa humana natura... I veuràs com la humanitat de Crist ama i honra santa Maria.

Cors (del Llibre vermell de Montserrat):

Polorum regina, omnium nostra. Stella Matutina, delle scelera

Narradora:

I el gentil, ple d'alegria perquè ha descobert la veritat, enlaira una oració, en els termes generals que abracen les tres fes.

5. La il·luminació de Randa

Narradora:

Amb un bagatge de grans coneixements, Ramon es retira a meditar en una cova, a la muntanya de Randa. Allà desitja ferventment que, més enllà de les seves investigacions intel·lectuals, la seva ànima sigui presa per Déu.

Ramon:

"Raó seria que la meua ànima, que és de millor natura que el cos, que fos dona del cos. Ara bé, com ella no ho és, us prego, Senyor, que Vós me la feu dona."

Narradora:

Una nit, mentre contempla el cel, cau el vel del gran misteri i rep la il·luminació.

Bariton solista:

La bonesa és difusiva des de l'eternitat i per tota l'eternitat.

Soprano solista:

Les flors i les estrelles es desclouen per tu!

Cor:

Ah! I les flors se't donen amb les estrelles. Per tu es desclou la llavor del somniat llibre d'or! I et va mostrant sàviament les lleis de la llum. Alba de melodies: el dring del firmament! Dolços murmuris entre les branques, tendres amors per trobar la veritat de l'univers!

Narradora:

Foll d'amor, després d'acollir aquell do en la soledat i el silenci, baixa de la muntanya, cobejant el seu tresor.

Bariton solista:

He trobat un saber tot nou per demostrar la veritat i destruir la falsedat.

Narradora:

Es retira al monestir de la Real on es disposa a fer entendre, a comunicar aquella saviesa. Inventa una màquina per pensar i un sistema

general que conté tots els sabers. La ciència universal inspirada per Déu a la muntanya de Randa: *l'Ars Magna*.

Baríton solista i cors:

Bondat. Grandesa. Duració. Poder. Saviesa. Voluntat. Virtut. Veritat. Glòria.

Narradora:

I l'Escala de la Vida!

Baríton solista i cors:

Pedra, flama, planta, bèstia, home, cel, àngel, Déu!

6. La croada

Narradora:

L'any 1276 mor Jaume I. El regne es divideix entre els seus dos fills. Pere rep Aragó, Catalunya i València; i Jaume, Mallorca, el Rosselló i Montpeller. Comença un període de grans turbulències polítiques.

A la revolta de les famoses Vespres, Pere intervé aixecant el setge de Messina, s'instaura a Sicília i conquereix Malta. Aquesta expansió comporta de nou l'aliança entre el Papa i el rei de França contra la Corona d'Aragó. El desenllaç: al setge de Girona. Amb la ciutat extenuada i contra tot pronòstic, David venç Goliat amb l'ajut d'un curiós exèrcit.

Cors:

Les mosques, les mosques, tan grosses, tan grosses, zumzegen, zumzegen, zumzegen entre els morts i tan grans com els glans, i entren pels narius cadàvers, cadàvers, congriant un gran carnús. Pestilències i excrescències emmantellen els difunts.

Narradora:

L'epidèmia provoca la fugida dels croats, la mort del rei francès i també de Pere el Gran. Son germà Jaume II, que s'havia aliat amb el francès i el Papa, és desposseït de les Balears. Ramon veu finir la seva escola de llengües i marxa a Montpeller on escriurà *Blanquerna*, que conté el *Llibre d'Amic e Amat*.

Baríton solista (recitat):

Demana l'amic a son amat si hi havia en ell alguna cosa que quedés per amar, e l'amat

respongué que allò amb què l'amor de l'amic podia multiplicar era per amar. Digueu, amic, què és amor? Amor és mort del qui viu i vida del qui mor. I és alegria en lo dia i en la mort tristícia. És absència sospirada i presència sens fi alegra.

7. La crisi i la Inquisició

Narradora:

Ramon viatja, infatigable, per Europa, el nord d'Àfrica i l'Àsia Menor explicant l'Art a tort i a dret. Escriu i dicta gairebé tres-cents llibres. A Gènova, a punt de salpar, temorós per la possibilitat del martiri, el pànic el paralitza.

Cor (dones):

Ramon! Per què gires la cara? No vols veure el teu destí? On ets valent? On és la fe que predicaves?

Cor (homes):

Veni Creator Spiritus...

Cor (dones):

El teu art ha fracassat.
Ets un sant ben covard!

Mentes tuorum visita

Cor (dones):

Cors de dones: Ets un sant ben covard!

Imple superna gratia,

Cor (dones):

Mireu el vell foll com tremola!

Quae tu creasti, pectora

Baríton solista (recitant):

Esperit Sant! Salva'm!

Cor:

*Qui diceris Paraclitus
Donum Dei Altissimi,
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.*

Narradora:

Vell i malalt l'assetgen noves visions que l'obliguen a triar entre la salvació de la seva ànima o de la seva obra. Tria l'obra i viatja al nord d'Àfrica, exhortant els musulmans en àrab.

Baríton solista:

La llei dels cristians és vera, santa i acceptable a Déu; ... i estic disposat a provar-ho.

Narradora:

L'apallissen i el tanquen a la presó. Abrusen les ombres de la Inquisició. Tortures, condemnes. L'amic de Ramon, Jacques de Molay, els seus cavallers del Temple, l'escriptora Margarita Porete, tantes i tants moren a la foguera.

8. Entre l'amor i la mort

Baríton solista:

Cridant anava l'amic amb altes veus per los carrers i places: Lo nom de mon amat font és abundosa d'amor, si tots d'aquell beguessin, no serien les seves amors dividides, com no és dividida en lo sol la resplendor.

(recitat) Pensava l'amic en la mort i hagué gran por, fins que recordà la noble ciutat de son amat, de la qual mort i amor són portals i entrament.

Soprano (Cant de la Sibil·la):

El jorn del judici parrà qui haurà fet servici.

Narradora:

Ramon es reuneix amb papes i reis. Aconsegueix del Concili la creació de càtedres d'hebreu i àrab a Oxford, París, Bolonya i Salamanca.

Soprano (Cant de la Sibil·la):

Jesucrist, Rei universal, home i ver Déu eternal del cel vindrà per a jutjar i a cada u lo just darà.

Baríton (per sobre de la Sibil·la):

Senyor Déus, pluja, perquè el mal fuja, car pecat puja! Si al concili va ergull ab null hom, ne en ell l'acull tot hi serà de mal escull: no hi cal anar Ramon Lull! Senyor Déu, pluja, que Lull s'enuja

9. Culte immemorial

Narradora:

L'edat mitjana apunta el gòtic. Ramon és ja un home del Renaixement. En vida va ser prou astut per defugir la foguera. La Inquisició persegueix les seves obres, però, després de mort. El poble el venera des de fa 700 anys.

L'immens llegat de Ramon s'expandeix segles enllà. És llavor d'escoles de pensament científic i filosòfic arreu del món. Influeix Bruno, Newton, Descartes, Leibnitz... Ara sentim el seu batec, el pols del pare prolífic, gegant del saber universal, el dring del geni del nostre Ramon Lull.

Baríton solista:

Vull morir en pèlag d'amor.
Per ésser gran no n'hai paor
de mal príncep ne mal pastor.
Tots jorns consir la deshonor
que fan a Déu gran senyor
qui meten lo món en error.
Prec Déus trameta missatgés,
devots, scients e verdaters
a conèixer que Déus home és.

Cors:

Demanaren a l'amic de qui era.
Respòs: –D'amor.
De què est? –D'amor.
Qui t'ha engendrat? –Amor.
On nasquist? –En amor.
Qui t'ha nodrit? –Amor.
De què vius? –D'amor.
Com has nom? –Amor.
Si vosaltres amadors voleu foc,
veniu al meu cor i enceneu les vostres llànties
i si, i si voleu aigua veniu als meus ulls que es
desfan en llàgrimes.
D'on vens? –D'amor.
On vas? –A amor.
On estàs? –En amor.

Autors de l'obra:

Salvador Brotons, Neus Dalmau Mercadal
Edicions Musicals SL

Orquestra Simfònica Sant Cugat

Fundació Privada
MÚSICA SIMFÒNICA I DE CAMBRA

Patrocinadors:

Patrocinador fundador:

